

Władysław Dudziński, Antoni Gutowski — NA TROPACH „A” str. 1.

Artykuł ten otwieramy nowym cyklem publikacji, poświęconym naszym osiągnięciom i szansom związanym z nowoczesnością wyrobów przemysłu elektromaszynowego. W tym celu chcemy znaleźć odpowiedź na zasadnicze pytanie: co pozwoliło konkretnym przedsiębiorstwom osiągnąć w swej produkcji światowy poziom wyrobów? Albowiem odpowiedź na to pytanie pomoże nam formułować wnioski na przyszłość, w którą chcemy wnieść trwałe podstawy nowoczesności.

Janusz Wieczorek — WIELKI PROBLEM SYMBIOZY str. 1.

Ostatnio odbyła się w Płocku I Konferencja Miast i Powiatów Uprzemysławianych. Artykuł ministra Wieczorka — będący jednocześnie zagadnieniem dyskusji na tej konferencji — traktuje o wzajemnych stosunkach

W NUMERZE:

między aparatem budującym obiekt przemysłowy, a terenowym organem władzy — radą narodową. Jest to problem — z racji skali jego występowania — bardzo aktualny i wymagający prowadzenia wielu szczegółowych prac.

PROJEKT ZMIAN SYSTEMU ZARZĄDZANIA W ZJEDNOCZENIU PRZEMYSŁU FARMACEUTYCZNEGO „POLFA” str. 1, 4, 5.

Prace nad doskonaleniem istniejącego systemu planowania i zarządzania gospodarką narodową trwają od wielu miesięcy na różnych szczeblach. Są one, daleko zaawansowane, także w wielu dziedzinach. Jednym z pierwszych zjednoczeń, które sporządziły już projekty swych nowych metod działania, jest

Zjednoczenie Przemysłu Farmaceutycznego „Polfy” publikując obszerne fragmenty projektu zmian w systemie planowania i zarządzania w przemyśle farmaceutycznym oraz ich uzasadnienie, którym jest artykuł St. Bukowskiego — chcemy przedstawić konkretny już przykład rozwiązania, który może być dużą pomocą w podobnych pracach w innych dziedzinach gospodarki.

Marek Misiak — GOSPODARKA CSRS POSZUKUJE NOWYCH ROZWIĄZAŃ str. 5.

Artykuł stanowi omówienie projektu nowego systemu ekonomicznego zarządzania gospodarką socjalistyczną w CSRS, który został ogłoszony w drugiej połowie października br. Projekt ten stanowi także obiekt dużego zainteresowania środowiska polskich ekonomistów, co wynika ze znacznej zbliżoności kierunków poszukiwań w dziedzinie doskonalenia metod planowania i zarządzania.

Rok XIX

Cena 2 zł

gospodarcze

TYGODNIK SPOŁECZNO-GOSPODARZY

15 listopada 1964 r. Nr 46 (687)

Na tropach „A”

WŁADYSŁAW DUDZIŃSKI, ANTONI GUTOWSKI

WIELE naszych kłopotów gospodarczych moglibyśmy złożyć na karb niedostatecznego poziomu technicznego wyrobów przemysłowych. Mamy tu na myśli przede wszystkim maszyny, urządzenia, sprzęt inwestycyjny, aparaturę, czyli podstawowe środki produkcji, wytwarzane w przylatującej większości przez przemysł elektromaszynowy. W unowocześnianiu technicznym i postępie ekonomicznym całej gospodarki narodowej odgrywały one rolę decydującą. Dlatego kładziemy ostatnio taki nacisk na unowocześnienie produkcji samego przemysłu elektromaszynowego i osiągnięcie pod tym względem poziomu światowego.

Gdyby — pofantazjujemy — świat techniki zatrzymał na jakiś czas swój rozwój, to (tak szacują fachowcy) nasz przemysł elektromaszynowy mógłby dokonać całkowitej odnowy wszystkich podstawowych asortymentów w okresie 6-7 lat. Świat nie czeka jednak, postęp techniczny odbywa się milowymi krokami, co nakłada na nas zadania tym większe. Doniosłość tempa unowocześnienia produkcji dostrzegamy jeszcze wyraźniej, gdy spojrzymy na przykład na problemy techniki handlu zagranicznego.

Spśród głównych celów gospodarczych roku następnego na czoło wysuwa się intensyfikacja eksportu. Nie należy sądzić, że jest to zadanie proste. Stawia ono na porządku dziennym wiele skomplikowanych problemów z zakresu produkcji, techniki, organizacji, ekonomiki, których rozwiązanie w wielu przypadkach zostało dopiero zapoczątkowane. Już plan roku 1965 narzuca wysiłki pod tym względem, którym sprostać musimy — przyspieszając zmiany jakościowe, niedostatecznie dotąd akcentowane.

Szczególny aspekt eksportu polega m. in. na tym, że pragniemy zaktualizować wywóz maszyn i urządzeń, i to przede wszystkim do strefy wolno-dewizowej, a jednocześnie dokonywać głębokich zmian w jego strukturze. Naszym bowiem celem są maksymalne efekty osiągnięte możliwie najmniejszym nakładem pracy społecznej, czyli — wysoka wartość jednostkowa sprzedawanych za granicę towarów (w dolarach za 1 tonę). Inaczej mówiąc, chcemy i musimy możliwie dużo sprzedawać wyrobów pracochłonnych, uszlachetnionych, odznaczających się wysokimi, na poziomie światowym, parametrami technicznymi, dzięki temu — i wysoką wartością jednostkową. Oryginalne rozwiązania konstrukcyjne, doskonałe cechy użytkowe, staranne wykonanie i estetyka wyrobu — oto co dziś stanowi trwałą szansę korzystnego zbytu w handlu zagranicznym. Sukcesy na tym polu pragniemy odnieść możliwie szybko, aby uzyskać niezbędną równowagę nie tylko w obrotach zagranicznych, lecz także we wzajemnych związkach poszczególnych dziedzin i procesów gospodarczych.

Wydaje się, że właściwym punktem wyjścia dla takiego działania może być klasyfikacja poziomu technicznego wyrobów, przeprowadzana obecnie w przemyśle elektromaszynowym. Ministerstwo Przemysłu Ciężkiego zainicjowało przed paroma miesiącami akcję, która zyskała już nazwę „akcji ABC”. Na czym ona polega i jaki jest jej cel?

CEL I MECHANIZM AKCJI

Można tę akcję przyrównać do badania lekarskiego: oto diagnoza, wymagająca takiej to i takiej terapii. Przedmiotem badania jest poziom techniczny około 20 tys. podstawowych tzw. typowymlarów produkowanych przez przemysł elektromaszynowy wyrobów. Ze względu na charakter i zasięg będzie to więc przedsięwzięcie chyba bez precedensu w historii przemysłu, i nie tylko polskiego.

Opóźnień rzecz biorąc, cele, jakie stawia sobie (w tej akcji) MPC, są następujące:

PO PIERWSZE — w oparciu o wyniki porównań wyrobów własnych z odpowiednimi wyrobami krajów o wysokim poziomie technicznym, określić ich aktualny poziom techniczny i miejsce, jakie zajmują one w światowym postępie technicznym.

PO DRUGIE — na podstawie tych danych opracować na okres najbliższych pięciu lat program unowocześnienia wyrobów, którego rezultatem będzie: a) wycofanie z produkcji wyrobów o przestarzałej konstrukcji, b) zmoderernizowanie pewnej części wyrobów oraz c) uruchomienie produkcji nowoczesnych, dotychczas nie wytwarzanych asortymentów.

PO TRZECIE — stworzyć warunki dla radykalnej poprawy jakości wyrobów. Dla odpowiedniego zaszeregowania poziomu technicznego wyrobów, ustalone zostały trzy podstawowe grupy klasyfikacyjne. Do grupy A zalicza się te, których nowoczesność konstrukcji i parametrów technicznych oraz wskaźniki techniczno-ekonomiczne przewyższają lub dorównują aktualnym osiągnięciom czołowych firm światowych. Grupa B stanowić będą wyroby na średnim poziomie technicznym, które jednak mogą jeszcze dorównywać wyrobom produkowanym przez przedujące kraje. Do grupy C wędzą wyroby stojące na niższym od światowego poziomie technicznym, nie mające szansy zbytu w warunkach przeciętnego nasycenia rynku.

Prócz tego opracowane zostały szczegółowe zestawy wskaźników kwalifikacyjnych. Np. w odniesieniu do obrabianych zestaw taki obejmuje m. in.: ciężar maszyn, koszt, klasę dokładności, estetykę, zajmowaną powierzchnię powierzchni produkcyjnej. Natomiast zestaw wskaźników dla silników spalinowych obejmuje: cinienie, zużycie paliwa, żywotność i inne parametry. Jak z tego widać, przemysł elektromaszynowy

I Konferencja Regionów Uprzemysławianych

Z CHWILĄ podjęła decyzję o budowie zakładu przemysłowego, rodzą się stosunki między aparatem budującym ten obiekt, a aparatem administracyjnym i terenowymi organami władzy — radami narodowymi.

Redakcja „Gospodarki i Administracji Terenowej”, uważając tę problematykę za niezwykle ważną, a nie zawsze prawidłowo rozwiązywaną, zorganizowała w początkach listopada w Płocku I Konferencję Miast i Powiatów Uprzemysławianych, która zgromadziła przedstawicieli 20 miast i 16 powiatów, na terenie których powstały, lub powstają, największe inwestycje przemysłowe Polski. W obradach konferencji wzięli także udział wicepremierzy — Zenon Nowak i Stefan Ignar oraz Szeł Urzędu Rady Ministrów — min. Janusz Wieczorek.

Celem konferencji było przedstawienie efektów przeobrażeń, jakie zostały dokonane w związku z podjętym procesem uprzemysławiania określonych terenów oraz wymiana doświadczeń terenowych związanych z tym procesem. Taką wymianę doświadczeń powinna przyczynić się do zwiększenia kompleksowych efektów z uprzemysławiania kraju. Problematyka ta zainteresuje zapewne naszych Czytelników jako, że jest ona ściśle związana z prowadzoną przez nas akcją „Centralne problemy w regionalnym zwierzchnictwie”.

Jaki jest nasz dyskusyjny temat? Przeglądając plany uprzemysławiania poszczególnych rejonów kraju nie trudno stwierdzić, że już w latach 1964-1965 około 40 miast bezpośrednio zetknę się z problematyką powstawania na ich terenie wielkich zakładów przemysłowych. W następnych dwóch latach — 1966-1967 — przybędzie dalszych 100 obiektów przemysłowych. Wynika stąd, iż już właściwie w dniu dzisiejszym — 110 miejskich rad narodowych staje przed przemianami na ich terenie, jakie niesie za sobą proces budowy wielkich zakładów przemysłowych. Jednakże zasięg wpływu zakładu przemysłowego nie ogranicza się jedynie do granic miasta; rozszerza się on na tereny pobliskich powiatów. Stąd też można dziś szacunkowo przyjąć, że do rozwiązywania tych problemów staje 350-400 rad narodowych. Jak więc widać,

wy zamierza ustalić swoje miejsce na świecie z dużą dokładnością, z precyzją... Oczywiście, badaniami objęte zostaną tylko wyroby finalne, przede wszystkim całe maszyny i podstawowe zespoły bądź elementy. Nie sposób przecież przebadać w takiej akcji dwustu tysięcy różnych typów-wymiarów — od śrubki do... statku.

Ocena wyrobów dokonywana jest przez specjalnie powołane zespoły kwalifikacyjne w zakładach oraz zjednoczeniach. W ich skład wchodzi specjalista danej branży — konstruktorzy, technolodzy, zaprawiani są także przedstawiciele odpowiednich central handlu zagranicznego oraz stowarzyszeń naukowo-technicznych. A więc „poczę” przemysłu, nauki i handlu...

Dość wreszcie należy, iż w oparciu o wyniki badań zakładowe zespoły kwalifikacyjne zobowiązane są do opracowywania planów wycofywania z produkcji wyrobów zaliczonych do grupy C oraz określania terminów wprowadzenia do produkcji nowych bądź zmodyfikowanych wyrobów. Nie jest to jednakowa akcja, lecz stała metoda badania poziomu technicznego wyrobów tego przemysłu. Taki jest, w ogólnych zarysach, mechanizm działania, zwany w skrócie: ABC.

PO PIERWSZYM ETAPIE BADAŃ

W okresie od lutego do września przez siła kwalifikacyjne przewinęło się 5,5 tys. różnych typowymlarów, co stanowi 45% wartości produkcji towarowej. Można już zatem, mimo niekompletności badań, wyrobić sobie jakiś pogląd na poziom techniczny wyrobów produkowanych przez przemysł elektromaszynowy.

Jest więc cała „plejada” zakładów, których wyroby nader licznie reprezentowane są w czołowej, nowoczesnej grupie A. Nie sposób wliczyć tu samych chociażby nazw

DOKONCZENIE NA STR. 6

cały ów skomplikowany proces charakteryzuje się szeroką skalą występowania, przynosząc miejscowym ośrodkom władzy terenowej wiele zagadnień, które należy właściwie i szybko rozwiązywać. A nie jest to zadanie łatwe, zwłaszcza, że — jak podkreślił na Konferencji min. Wieczorek — gospodarka rad narodowych i gospodarka budujących zakładów przemysłowych musi stanowić jednolitą, skoordynowaną i zsynchronizowaną całość. Chodzi bowiem o to, aby w wielu ważnych, codziennych sprawach nie było dwóch gospodarzy, lecz aby występował jeden — rada narodowa i jej prezydium.

Płock — jako miejsce obrad konferencji — nie został wybrany przypadkowo. Miejska Rada Narodowa w Płocku, na skutek budowy w tym mieście potężnego giganta przemysłowego jakim jest kombinat petrochemiczny, w ciągu ostatnich czterech lat zetknęła się już na gruncie praktycznym niemal ze wszystkimi problemami wszechstronnego oddziaływania zakładu przemysłowego na gospodarkę miasta. Stąd też — wraz z zagadnieniem, o którym mowa, — podstawą dyskusji uczestników konferencji stał się referat przewodniczącego Prezydium MRN w Płocku, Henryka Białczyńskiego, który obszernie scharakteryzował wszystkie „blaski i cienie” współpracy władz miejskich z zarządem powstającym w tym mieście wielkiego przemysłu. Wyraził on przy tym przekonanie, że doświadczenia z innych rejonów uprzemysławienia wzbogaci i uzbogaci władze miejskie Płocka do lepszego organizowania pracy, pozwoli uzyskać i na płockim terenie szerokie i bardziej kompleksowe efekty.

Tocząca się przez dwa dni żywa i wielostronna dyskusja oraz wymiana doświadczeń doprowadziła do sformułowania ok. 70 szczegółowych wniosków, które po właściwym opracowaniu zostaną przesłane do odpowiednich władz centralnych w celu ich akceptacji. Kończąc obrady I Konferencji Miast i Powiatów Uprzemysławianych, min. J. Wieczorek wyraził przekonanie, że wnioski te stanowią dotychczasowy kapitał doświadczeń, pomogą w przyszłości uniknąć wielu przeszkód w procesie oddziaływania budowy wielkich zakładów przemysłowych na gospodarkę miast, w których będą one lokalizowane.

Doceniając wielkie znaczenie tematu konferencji, redakcja „Gospodarki i Administracji Terenowej” zamierza swój styczniowy numer poświęcić w całości przedstawieniu wielkości materiałów (referaty, głosy w dyskusji, wnioski), które konferencja ta przyniosła. Zanim jednak wszyscy, interesujący się tymi problemami, będą mieli możliwość zapoznania się z całą, niezwykle ciekawą i interesującą tematyką konferencji — publikujemy dziś zagadnienie dyskusji min. J. Wieczorka.

REDAKCJA

WIELKI PROBLEM SYMBIOZY

JANUSZ WIECZOREK

NAJBARDZIEJ charakterystyczną cechą 20-lecia Polskiej Ludowej jest jej dynamiczny rozwój gospodarczy. Proces szerokiej industrializacji powoduje zasadnicze zmiany strukturalne zarówno w skali całego kraju, jak i jego poszczególnych regionach. Oddziaływanie uprzemysławiania jest bardzo szerokie i obejmuje swoim zasięgiem wiele dziedzin naszego życia gospodarczego. Zamierzenia w dziedzinie uprzemysławiania kraju i jego rejonach mają charakter planowy tzn. że przewidujemy z góry jego zakres i formy. Nie mogą więc pozostać także poza naszym zainteresowaniem, a następnie sferą planowania i naszego zorganizowanego działania te dziedziny, które wpływowi uprzemysławiania podlegają.

Doceniając szczególną ważność problematyki oddziaływania uprzemysławiania na środowisko, a w szczególności dostrzegając konieczność planowego, odpowiedniego przygotowania tych środowisk w sensie gospodarczym, tak aby proces rozwoju danych rejonów odbywał się najbardziej „harmonijnie” — Redakcja „Gospodarki i Administracji Terenowej” podjęła dyskusję w tym zakresie, starając się nadać temu tematowi odpowiednią rangę i skalę w naszych zagadnieniach gospodarczych oraz wskazać — przynajmniej na razie ogólnie — najważniejsze problemy z tym zagadnieniem związane. Narada jest dalszym ciągiem lub też dalszym rozdziałem wielkiego problemu symbiozy rad narodowych z zakładami pracy na terenach intensywnie uprzemysławianych. I tak należy traktować nasze dzisiejsze spotkanie.

W miarę powstawania i rozwoju w różnych regionach kraju wielkich zakładów przemysłowych — wielkich nie tylko ze względu na potrzeby naszej gospodarki narodowej, ale i ze względu na potrzeby innych krajów, wchodzących w skład RWPG — coraz większego znaczenia nabiera problem codziennego współdziałania rad narodowych z tymi wielkimi potentatami gospodarczymi, jeśli chodzi o teren, w którym obradujemy — z Petrochemią Płocką.

Sedno rzeczy tkwi w tym, aby gospodarka rad narodowych i gospodarka tych wielkich i ważnych zakładów stanowiły jednolitą — skoordynowaną i zsynchronizowaną — w jeden dział całość, aby w wielu ważnych codziennych sprawach nie było dwóch gospodarzy, lecz aby występował jeden — rada narodowa i jej prezydium.

Bez naruszania planów produkcyjno-finansowych zakładów, rada narodowa, ściśle i zgodnie współpracująca z kierownictwem tych zakładów może wydatnie, w sposób pośredni wpływać na tok produkcji, rozwiązując w sposób prawidłowy wiele potrzeb pracowników tych zakładów i ich rodzin, co musi mieć — i faktycznie ma — wpływ na realizację zadań produkcyjnych. Słowem — rada narodowa i zakład przemysłowy muszą w wielu codziennych i istotnych sprawach

ściśle ze sobą współpracować — i to dla wzajemnego dobra. W grę wchodzi tutaj realizacja zadań tzw. własnych rady narodowej, w grę wchodzi także realizacja zadań w trybie koordynacyjnym i to — w podwójnym znaczeniu: — z samym zakładem przemysłowym, — z innymi organizacjami czy jednostkami radom nie podporządkowanymi.

Nie pretendując do pełnego naświetlenia tych zjawisk, jakie zachodzą i zachodzą będą w procesie wzajemnego oddziaływania przemysłu na otoczenie i vice versa, pragniemy jednak skoncentrować się na kilku — moim zdaniem — zasadniczych problemach.

Wpływ zjawiska uprzemysławiania na otoczenie odbywa się w dwóch płaszczyznach, a mianowicie: — w zakresie planowania, — w zakresie realizacji zadań planowych.

Jest to podział wpływu najbardziej generalny. W tym samym jednak układzie występuje i w poszczególnych dziedzinach gospodarki narodowej. Wpływ zjawiska uprzemysławiania dotyczy w zasadzie wszystkich zagadnień natury gospodarczej, społecznej i socjologicznej.

W dziedzinie planowania wpływ ten powinien być uwzględniany w planach kompleksowego rozwoju terenu. Jeśli chodzi o pierwsze zagadnienie, tj. plany kompleksowego rozwoju terenu, to podstawą ich opracowania są określone decyzje lokalizacyjne i związane z nimi zadania w dziedzinie produkcji, zatrudnienia, usług itd. Najistotniejszym jednak zagadnieniem w tej dziedzinie jest konieczność skoordynowania tendencji rozwojowych poszczególnych regionów przemysłowych z ogólnymi tendencjami i zadaniami planowymi w skali kraju. Z jednej strony kompleksowe plany zagospodarowania terenu w sposób jak najbardziej ścisły powinny być powiązane z określonym terenem, z drugiej zaś powinny pozostać w zgodności — w ogólnych swoich proporcjach — z założeniami rozwoju całego kraju.

Dalszym wpływem uprzemysławiania objęta jest dziedzina planowania przestrzennego. Jest to niesłychanie ważne zagadnienie, gdyż decyzje, podejmowane w tym zakresie, posiadają skutki długotrwałe a niejednokrotnie nieodwracalne. Rzeczą charakterystyczną tej dziedziny planowania jest długotrwałość studiów, rozważań, porównań i analiz — zanim podjęte będą określone decyzje. Z drugiej jednak strony dynamiczny sposób rozwoju przemysłu i związanych z nim zjawisk gospodarczo-społecznych zmusza do podejmowania decyzji w sposób szybki, tak jak tego wymaga sytuacja.

Nie jest na pewno rzeczą łatwą podejmowanie decyzji w tym zakresie i w jej konsekwencji odpowiednie opracowanie planów. Zagadnienia te mają więc szczególne znaczenie, gdyż określają będą przyszłe funkcje zarówno miast jak

Reforma w farmacji

STANISŁAW BUKOWSKI

Cztery miesiące temu IV Zjazd PZPR zapoczątkował kolejny etap prac nad doskonaleniem istniejącego systemu planowania i zarządzania gospodarką narodową. Etap ów ma charakteryzować się zwiększeniem udziału przedsiębiorstw i zjednoczeń w opracowaniu koncepcji planu, perspektywicznych kierunków rozwoju i rekonstrukcji techniczno-organizacyjnej. Chodzi więc o wzmocnienie pozycji zjednoczeń i podniesienie ich roli w kierowaniu procesami gospodarczymi.

Rzecz jasna, że cały ten skomplikowany proces — o czym pisaaliśmy na łamach naszego pisma *) — nie może dokonać się z dnia na dzień. Wymaga on dużych nakładów pracy służb ekonomicznych na różnych szczeblach zarządzania gospodarką, dokonania wielu częściowych analiz ekonomicznych, opracowania — rzecz można — na nowo całej gamy zagadnień, występujących w działalności gospodarczej tysięcy przedsiębiorstw i zjednoczeń. Praktyka gospodarowania uczy bowiem, że od teoretycznego opracowania problemu do jego konkretnej realizacji wiedza czasami długa droga.

Prace nad doskonaleniem istniejącego systemu planowania i zarządzania gospodarką narodową trwają od miesięcy na różnych szczeblach. Są one daleko zaawansowane także w wielu zjednoczeniach, które opracowują własne projekty zmian, o jakich mowa. Jednym z pierwszych zjednoczeń, które sporządziły już projekty swych nowych metod działania, jest Zjednoczenie Przemysłu Farmaceutycznego „Polfy”. Zdając sobie sprawę z faktu, że przed podobnymi problemami, jakie stanęły przed „Polfą”, staje dziś wiele zjednoczeń na terenie całego kraju — publikujemy obszernie fragmenty projektu zmian w systemie zarządzania i planowania w przemyśle farmaceutycznym oraz ich uzasadnienie, dokonane przez jednego z twórców projektu — mgr Stanisława Bukowskiego. Mamy nadzieję, że ten konkretny już przykład prac nad doskonaleniem istniejącego systemu planowania i zarządzania, może być dużą pomocą w pracach nad zmianami w tym systemie w innych dziedzinach gospodarki.

REDAKCJA

*) Z. G. nr 32/64 — J. Pajestka — Kierunki zmian w funkcjonowaniu zjednoczeń.

DOKONCZENIE NA STR. 4

DOKONCZENIE NA STR. 2

Dotychczasowe posunięcia i zamierzenia koncentrują się zatem w znacznym mierze na pozyskaniu osiągnięć technicznych innych krajów, po części zaś na stymulacji ruchu wywalności pracowników z drożdże administracyjnej (planowania postępu technicznego). Dzwierzytwa i posunięcia, nie będąc palatywami, nie wydają się jednak wyczerpujące. Istniejące zagrożenie jest zbyt duże, aby można było ograniczać się do niektórych tylko środków działania, i to w warunkach nie zabezpieczających ich pełnej skuteczności.

Oczywiście, poszczególne hamulce i antyblokadze oddziałują z różną siłą i zapewne przez zneutralizowanie jednych (najsielszych) można by dość łatwo zneutralizować pozostałe. Dowodem tego może być fakt, że nielegalne (choć porównawcze jako legalne) przechwytywanie części wynagrodzenia wynalazcy w wielu przypadkach wystar-

Poza tym znowelizowane przepisy powinny stworzyć specjalny status prawny wynalazcy określający zasady pomocy finansowej państwa, np. kredytów, ulg podatkowych, jak dla innych kategorii twórców, określić zasady ustalania wysokości wynagrodzenia, np. ja-

niki efektywności eksportu mają charakter względny, a pogląd na bezwzględny efektowność wymiany może dać tylko globalny wskaźnik efektywności wymiany eksport-import z konkretnym krajem.

Patrz artykuł H. Webera („ZG” 23.VIII br.).

BOHDAN PRYZIŃSKI

kszone o ponad 15 proc. zaopatrzenie nawozy mineralne pod przyszłoroczne zbiory. Rozszerzy się zaopatrzenie środki ochrony roślin. Rolnictwo otrzyma 20050 traktorów (o ponad 1 tys. więcej niż w br.). Wydatnie — bo ok. 10 proc. — wzrastają inwestycje produkcyjne w rolnictwie.

ZYCIE **3**
GOSPODARSTWO

Nr 46 (687). — 15.XI.1964

[illegible]

PROJEKT ZMIAN SYSTEMU ZARZĄDZANIA W ZJEDNOCZENIU „POLFA”

PLANOWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ W ZJEDNOCZENIU

Zjednoczenie „Polfi” otrzymuje następujące wskaźniki dyrektywne:
— wartość produkcji towarowej wg cen fabrycznych,
— sprzedaż na eksport wg cen dewizowych,
— zysk bilansowy wraz ze wskaźnikiem wypłaty z zysku do budżetu,
— ważniejsze asortymenty produkcji wg ilości,
— fundusz płac bez ilości zatrudnionych, w łącznej kwocie dla Zjednoczenia i Zakładów,
— inwestycje centralne.

Wskaźnik wypłaty z zysku do budżetu ustalony będzie na okres wieloletni. Natomiast dla każdego roku planowanego dyrektywna jest także absolutna wielkość planowanej (minimalnej) wypłaty z zysku do budżetu. Przez okres wieloletni rozumie się początkowo okres 2-letni.

Interesy odbiorców krajowych zostaną zabezpieczone w ramach umów gwarantujących pokrycie dostaw rocznych, wynikających z planów odbiorców. Gwarancja wykonania umów będą podwyższona m. in. kary umowne w wysokości stanowiącej rzeczywisty bodziec dla przedsiębiorstwa.

Zjednoczenie ma prawo rozdzielić na przedsiębiorstwa otrzymane zadania we wskaźnikach dyrektywnych z zachowaniem 10 proc. rezerwy w odniesieniu do wszystkich przydzielonych wskaźników z wyjątkiem inwestycji centralnych. Nie zwalnia to Zjednoczenia z obowiązku wykonania wskaźników dyrektywnych. Zachowaną rezerwę Zjednoczenie rozdziela operatywnie w ciągu pierwszego połowy roku na zakłady przydzielające im dodatkowe zadania i środki.

W przypadku ponadplanowych zleceń od odbiorców i zmian asortymentowych w planie, powodujących konieczność zużycia dodatkowych środków, przedsiębiorstwa mogą otrzymać ze Zjednoczenia ponadplanowe środki (inwestycyjne i obrotowe) na podstawie kalkulacji uzasadniających ekonomiczną efektywność przedsięwzięcia.

Na ponadplanowe zadania produkcyjne w szczególności związane z ponadplanowym eksportem oraz zmianą zadań planowych, które powodują wzrost pracochłonności w stosunku do planu przedsiębiorstwa ma prawo do korekty funduszu płac na zasadach uchwały RM 106 z dnia 27.03. 1963 r. w związku z czym w Zjednoczeniu „Polfi” nie mają zastosowania przepisy uchwały RM nr 417 z dnia 23.12. 1963 r.

Zjednoczenie ma prawo dowolnie zmieniać rocznych planów przedsiębiorstw we wszystkich wskaźnikach z wyjątkiem inwestycji centralnych jeśli suma tych planów zgodna jest z danymi zawartymi w planach Zjednoczenia.

Planom zbiorczym Zjednoczenia ujmują się wartości produkcji finalnej (eliminacja obrotu wewnętrznego) jako przysięganie do wprowadzenia w przyszłych latach dyrektywnego wskaźnika wielkości produkcji.

Zjednoczenie ma prawo dostosowywać do potrzeb eksperymentu zasady ewidencji, rozliczenia kosztów i techniki księgowej.

W Zjednoczeniu obowiązywać będą branżowe zasady weryfikacji bilansu, które zaproponuje Zjednoczenie a zatwierdzi MPChem.

PLANOWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ W PRZEDSIĘBIORSTWACH

Przedsiębiorstwa przemysłowe otrzymują ze Zjednoczenia jako wskaźniki dyrektywne wszystkie wymienione uprzednio wskaźniki oraz procentowy wskaźnik zmiany wydajności pracy, liczony w cenach przerobu oraz ustalony w liczbach bezwzględnych kwoty wszystkich funduszy tworzących z zysku.

W przedsiębiorstwach i Zjednoczeniu tworzy się z zysku następujące fundusze:

- fundusz premii i nagród,
- fundusz socjalno-kulturalny
- fundusz interwencyjny.

Fundusz premii i nagród ustalany jest dla przedsiębiorstw i Zjednoczenia w kwocie bezwzględnej i w procentach od zysku. W zależności od procentu wykonania planu zysku suma tego funduszu może być wyższa lub niższa od ustalonej kwoty. W przypadku wykonania planu zysku przez przedsiębiorstwo przysługujące planowana wysokość tego funduszu. Na analogicznych zasadach tworzone będą fundusze socjalno-kulturalny. W przeciwnym razie do obecnie obowiązujących zasad nie tworzy się w przedsiębiorstwach funduszy przeznaczonych na finansowanie robót kapitalnych, środków obrotowych i postępu techniczno-organizacyjnego. Fundusze te tworzone są na szczeblu Zjednoczenia z części zysku przekazywanego przez przedsiębiorstwa na rachunek Zjednoczenia. Zjednoczenie przydziela z tych funduszy środki dla przedsiębiorstw po analizie ich potrzeb w formie dotacji, niezależnie od wysokości zysku wyeksportowanego przez poszczególne przedsiębiorstwa.

Zakres i formę planów oraz sprawozdań statystycznych składanych przez przedsiębiorstwa do Zjednoczenia ustali Komisja składająca się z przedstawicielami Zjednoczenia i przedstawicielami Zakładów wytypowanych przez Zjednoczenie.

Przedsiębiorstwa zobowiązane są przysyłać do kwartału do Zjednoczenia analizy z całokształtu działalności gospodarczej przedsiębiorstwa.

Zjednoczenie ma prawo zmieniać wskaźniki dyrektywne dla przedsiębiorstw w ciągu roku na skutek zmian w zamówieniach odbiorców.

biorców. Odpowiednie zmiany ulegają wówczas również wskaźniki pomocnicze.

Wszelkie zmiany wskaźników dyrektywnych i wskaźników pomocniczych w ciągu roku muszą być zatwierdzone przez Kolegium Zjednoczenia.

Przedsiębiorstwom gwarantuje się udział w części zysku realizowanego przez biuro leków na sprzedaży produkcji eksportowej wg klucza, którym byłby zysk zrealizowany przez zakłady na produkcji eksportowej. Część tego zysku przeznaczona do podziału między przedsiębiorstwa ustala Kolegium Zjednoczenia. Decyduje ono również o przeznaczeniu tej części na poszczególne fundusze tworzone z zysku.

ZASADY USTALANIA CEN

Gestie zatwierdzenia cen przerobu i rozliczeniowych oraz prawo formułowania szczegółowych zasad obliczania tych cen posiada Zjednoczenie.

Ceny fabryczne wszystkich wyrobów zatwierdza Minister Przemysłu Chemicznego. Zasady i tryb zatwierdzania cen fabrycznych ustali Minister Przemysłu Chemicznego z uwzględnieniem propozycji Zjednoczenia.

Ceny przerobu
Podstawą do wyliczenia ceny przerobu dla każdego wyrobu są:
a) faktyczne (zweryfikowane) koszty za okres 9-ciu miesięcy roku poprzedzającego plan;
b) koszty planowane dla wyrobów nowo wprowadzanych.

Ceny przerobu stosuje się do celów naliczania funduszu płac i obliczania wskaźników wydajności pracy. Ceny przerobu, obliczone przed rozpoczęciem planu wieloletniego ulegają aktualizacji w przypadku, gdy na skutek zmian w technologii wytwarzania, dane wynikowe wykazują przekroczenie obowiązujących cen o 10 proc. w przeciągu 1/2 roku.

Ceny fabryczne
Ceny fabryczne wyrobów ustala się na poziomie średniowarunkowych kosztów własnych ich wytworzenia w przedsiębiorstwach grupowanych w Zjednoczenia, powiększonych o zysk wyliczony w wysokości 20 proc. kosztów przerobu danego artykułu.

Korekty cen fabrycznych danego artykułu przeprowadza się w przypadku, gdy zysk przekroczy granicę 40 proc. ceny przerobu. Korekta przeprowadza się nie częściej jak raz w roku, na dzień 1 stycznia. Nie wymagają korekty cen fabryczne wyrobów, na których zysk, mimo przekroczenia pulapu w stosunku do ceny przerobu, nie stanowi więcej jak 5 proc. kosztu własnego. Dotyczy to w szczególności wyrobów o minimalnej cenie przerobu w stosunku do całkowitego kosztu własnego.

Za podstawę do wyliczenia ceny fabrycznej przyjmuje się:
a) faktyczne koszty własne (zweryfikowane) za okres 9-ciu

miesięcy roku poprzedzającego okres planowania dla wyrobów produkowanych w roku poprzedzającym plan.

b) koszty własne planowane dla wyrobów nowo produkowanych.

Ceny rozliczeniowe

W celu zabezpieczenia opłacalności produkcji wyrobów o niejednakowym poziomie kosztów własnych, Zjednoczenie może wprowadzić ceny rozliczeniowe. Zjednoczenie ustalać ceny rozliczeniowe może ustawić marżę zysku, dla wyrobów o kosztach wyższych od średniowarunkowych w procentach dowolnie niższym od 20 proc. normatywnej ceny przerobu. Saldo rozrachunku różnic cen podlega likwidacji w końcu roku w korespondencji z r-kiem strat i zysków Zjednoczenia.

OPROCENTOWANIE ŚRODKÓW

Oprocentowanie środków trwałych
Środki trwałe pozostające w dyspozycji przedsiębiorstw podlegają oprocentowaniu w wys. 5 proc.

Oprocentowanie stanowi opłatę za użytkowanie przez przedsiębiorstwa środków podstawionych do jego dyspozycji przez państwo. Z oprocentowania włącza się środki trwałe użytkowane w działalności pozaprojektowej — socjalno-bytowej. Opłaty oprocentowania za użytkowanie środków zarachowywane są w koszty i odprowadzane do budżetu w terminach jak amortyzacja.

Oprocentowanie liczone będzie od wartości netto środków trwałych.

Opłata liczona od wartości netto środków odpowiadałaby bieżącej wartości środków trwałych, jakimi dysponuje przedsiębiorstwo.

Podstawą obliczania oprocentowania środków trwałych będzie ich księgowa wartość na początek każdego m-ca.

Oprocentowanie środków obrotowych

Środki obrotowe pozostające w dyspozycji przedsiębiorstw podlegają oprocentowaniu jak środki trwałe, tj. 5 proc. Podstawą oprocentowania będzie wysokość funduszy własnych w obrocie i zrównanych z własnymi (fundusz statutowy minus wartość środków trwałych netto plus pasywa stałe).

Na dzień, w którym Zjednoczenie rozpocznie pracę na nowych zasadach nastąpi przeliczenie potrzeb w zakresie normatywów i pokrycie ich funduszami własnymi w obrocie (i zrównanymi z własnymi) w 100 proc. Oprocentowanie nie będzie w koszty i odprowadzane do budżetu w terminach jak od środków trwałych.

Oprocentowanie środków obrotowych obcych (kredytów bankowych) ustala się w wysokości 8 proc.

FUNDUSZE

Zjednoczenie obowiązane jest do odprowadzenia do budżetu części zysku w wysokości ustalonej wskaźnikiem procentowym na okres wieloletni. Z pozostałej części zysku Zjednoczenie tworzy fundusze:

- a) robót kapitalnych,
- b) postępu techniczno-ekonomicznego,
- c) nagród i premii,
- d) środków obrotowych,
- e) socjalno-kulturalny,
- f) interwencyjny.

Ich wysokości określone są wskaźnikami procentowymi od całości zysku na okres wieloletni. Zjednoczenie ma prawo do przeniesienia środków z jednego funduszu na drugie w ramach 20 proc. ich wysokości (nie dotyczy to funduszu premii socjalno-kulturalnego oraz interwencyjnego).

W przypadku niewykonania planu zysku za 1 proc. niewykonania planu wypłaty do budżetu ulega zmniejszeniu o 0,5 proc.

Fundusz na roboty kapitalne przeznaczony jest na finansowanie remontów kapitalnych i inwestycji z wyjątkiem inwestycji centralnych. Środki funduszu gromadzone będą na rachunku Zjednoczenia i przekazywane przedsiębiorstwom na podstawie kwartalnych wniosków przedsiębiorstw.

W przypadku, gdy zasady tworzenia funduszy nie zapewniają wystarczającej ilości środków na roboty kapitalne, Zjednoczenie może zaciągnąć kredyt bankowy na powiększenie obowiązujących zasad.

Fundusz postępu techniczno-ekonomicznego przeznaczony jest na finansowanie prac badawczych, doświadczalnych i organizatorskich. Fundusz tworzący jest w wysokości potrzeb przemysłu farmaceutycznego. W związku z tym likwiduje się udział przemysłu farmaceutycznego w tworzeniu ogólnokrajowego funduszu postępu techniczno-organizacyjnego poprzez nawiązanie do przedsiębiorstw.

Fundusz środków obrotowych przeznaczony jest na finansowanie wzrostu normatywu środków obrotowych oraz pokrycie niedoboru środków obrotowych w przedsiębiorstwach.

Środki funduszu gromadzone będą na rachunkach Zjednoczenia i przedsiębiorstw.

Przedsiębiorstwa mają prawo do wykorzystywania środków funduszu w granicach planów finansowania potrzeb normatywnych, zatwierdzonych przez Zjednoczenie.

Tworzy się z zysku jednolity fundusz premii, który obejmie wszelkie dotychczasowe nagrody, z wyjątkiem nagród za racjonalizację i wynalazczość oraz część premii stanowiących obecnie składnik funduszu płac (bez premii dla pracowników fizycznych).

Fundusz premii obejmie dotychczasowe:
a) nagrody indywidualne, płacone obecnie z funduszu zakładowego. Wypłacone one będą pracownikom przedsiębiorstw i Zjednoczenia na podstawie regulaminów podziału funduszu nagród indywidualnych. Przyjmuje się za podstawę opracowania regulaminów obowiązujące przed dniem 1.VII br. zasady wynikające z Uchwały CRZZ. Przy czym ustala się, że wysokość nagrody indywidualnej nie może przekroczyć 200 proc. wynagrodzenia liczonego jak za urlop.

b) Nagrody za aktywizację eksportu wypłacone będą pracownikom przedsiębiorstw i Zjednoczenia. W przedsiębiorstwach nagrody przyznawane będą przez KSR na podstawie wniosków dyrekcji. Zjednoczeniu nagrody przyznaje dyrektor w uzgodnieniu z radą zakładową. Wysokość nagrody indywidualnej nie może przekroczyć 4000 zł kwartalnie.

c) Nagrody za postęp techniczny i ekonomiczny wypłacone będą na

podstawie planów sporządzonych przez przedsiębiorstwa i zatwierdzonych przez Zjednoczenie. Plan ten nie wymaga zatwierdzenia Reortu.

W momencie wprowadzenia eksperymentu ustalona zostanie kwota bezwzględna funduszu premii i nagród, stanowiąca odpowiedni procent zysku Zjednoczenia. Kwota ta będzie sumą premii i nagród. Ustalona w ten sposób kwota może ulegać zmianom w zależności od procentu wykonania planu zysku.

Wysokość łączna premii i nagród (bez wypłat nagród indywidualnych za aktywizację eksportu i za postęp techniczny) dla indywidualnego pracownika nie może przekraczać w skali rocznej trzech pensji zasadniczych dla pracownika umysłowego.

Nieusprawiedliwione przekroczenie funduszu płac potrąca się z przyszłorocznego na dany okres funduszu premii i nagród wg zasad ustalonych odrębnym zarządzeniem.

Fundusz socjalno-kulturalny przeznaczony jest na budownictwo mieszkaniowe oraz cele określone w uchwale CRZZ dotyczącej 20 proc. funduszu nagród przeznaczonych na konsumpcję zbiorową.

Fundusz rezerwy przeznaczony jest na dokonanie rozliczeń z budżetem w przypadku przejściowych niedoborów zysków przedsiębiorstw oraz na zasileanie pozostałości funduszy o ile ich wysokość okaże się przejściowo nie wystarczająca. Fundusz rezerwy gromadzony jest w Zjednoczeniu.

Fundusz interwencyjny tworzy się w celu rozszerzenia operatywnych możliwości działalności w zakresie: robót kapitalnych, remontowych, poprawy technologicznej, technicznej, organizacyjnej i ekonomicznej i stosuje się w przypadkach, gdy możliwości szybkiej poprawy działalności nie są możliwe do osiągnięcia w trybie przewidzianym powszechnie obowiązującymi przepisami oraz gdy celowość wydatkowania uzasadniona jest kalkulacją ekonomiczną. Fundusz interwencyjny gromadzony jest w Zjednoczeniu i przedsiębiorstwach.

Fundusz interwencyjny w przedsiębiorstwach nie może przekraczać 0,5 proc. planowanego osobowego funduszu płac.

ROZRACHUNKI I ROZLICZENIA Z TYTUŁU EKSPORTU I IMPORTU

A. Rozrachunki i rozliczenia z tytułu eksportu i importu prowadzonego przez biura leków dla przedsiębiorstw Zjednoczenia.

Sprzedaż wyrobów przeznaczonych na eksport dokonywana jest za pośrednictwem Biura Leków. Biuro prowadzi działalność w ramach Zjednoczenia wg zasad pełnego rozrachunku gospodarczego. Przedsiębiorstwa rozliczają się z biurem za dostawy wyrobów wg cen fabrycznych. Przez sprzedaż rozumie się złożenie przez przedsiębiorstwo faktury w banku. Rozliczenia z tytułu sprzedaży dokonywane będą zgodnie z postanowieniami Uchwały o rozliczeniach pieniężnych między jednostkami gospodarki uśpołecznionej.

Koszty działalności Biura Leków pokrywane będą z marży handlowej, realizowanej przez to biuro przy sprzedaży towarów za granicę. Marża Biura Leków ustala się we wskaźniku procentowym od ceny sprzedaży uzyskanej za granicą. Marża przeznaczona jest na: pokrycie kosztów handlowych Biura Leków oraz na utworzenie własnego zysku. Własny zysk Biura Leków przeznaczony będzie na tworzenie funduszy tego biura, w tym również funduszu premii.

Zasady tworzenia funduszy w Biurze Leków ustalone będą zarządzeniami szczegółowymi. Przez sprzedaż Biura Leków rozumie się wysyłkę towaru za granicę i mo-

REFORMA W FARMACJI

DOKONCZENIE ZE STR. 1

mulacji. Wynika to z następujących względów:

1. Ceny zbytu w przemyśle farmaceutycznym są w chwili obecnej w przeważającej mierze adekwatne. Jest to w pewnej mierze wynikiem faktu, że nie przeprowadzono w tym przemyśle pełnej reformy cen, która miała miejsce w innych przemysłach w latach ubiegłych. W konsekwencji obecne ceny są silnymi antybodykami w tworzeniu prawidłowej struktury produkcji.

2. Ze względu na występujące w farmacji silne, coroczne tempo obniżki kosztów własnych przeprowadzenie reformy cen nie może stworzyć prawidłowych bodźców produkcyjnych; nieterminowość obniżki kosztów sprawia, że w krótkim okresie powstają nowe dysproporcje zarówno pomiędzy grupami

asortymentowymi, jak i wewnątrz tych grup.

3. Ponieważ farmacja wytwarza artykuły rynkowe należy używać gestie Państwowej Komisji Cen do kształtowania cen leków z uwzględnieniem określonych przesłanek, wynikających z państwowej polityki cen, wartości terapeutycznych i społecznych leków. Oznacza to kształtowanie cen z uwzględnieniem wielu czynników niezależnych od ekonomicznych zasad działalności branży.

W konsekwencji — farmacja przyjmuje dla mierzenia wartości produkcji ceny fabryczne. Istnieją — jak wiadomo — znacznie większe możliwości zmiany tych cen, co ułatwia ich aktualizację i podnosi ich rolę jako bodźca ekonomicznego. Przyjęcie cen fabrycznych ułatwia również wykorzystanie zysku bilansowego jako zasadniczego miernika oceny działalności branży. Zakłada się więc, że na moment rozpoczęcia działalności według nowych zasad ustalą się nowe ceny na podstawie wynikowych kosztów własnych a następnie będzie się je korygować w przypadku osiągnięcia zbyt wysokiej rentowności na poszczególnych wyrobach.

W grupie wskaźników dyrektywnych, dotyczących zagadnień zatrudnienia, funduszu płac i wydajności pracy, postuluje się przejście z administracyjnych na ekonomiczne formy oddziaływania. Dlatego też należy stworzyć przede wszystkim bardziej sprawny niż dotychczas miernik korygowania funduszu płac. Przyjmuje się, że miernikiem takim będą normatywne ceny przerobu. Wydaje się, że powinny one być lepszym miernikiem niż ceny porównywalne ze względu na fakt wyeliminowania wartości materiałowej, która stanowi w przemyśle farmaceutycznym ponad 70 proc. kosztów własnych produkcji.

Również i ceny przerobu mają być aktualizowane w przypadku utrzymania ich przez dłuższy okres powyższych odchyleń.

Projekt zmian przewiduje likwidację bezpośredniego limitowania zatrudnienia. Zakłada się natomiast likwidowanie pośredniego poprzez fundusz płac. Znosi się przy tym limitowanie w grupach zatrudnionych, gdyż stół to w istocie postuluje wzrostem samodzielności Zjednoczenia.

W dyskusjach ekonomicznych ostatnich lat padły wielokrotnie argumenty na rzecz przywrócenia zyskowi należnej mu roli i uczynienia z niego głównego miernika oceny gospodarczej działalności przedsiębiorstwa. Jednakże poza kilku przedsiębiorstwami eksperymentalnymi nie próbowano w pełni sprawdzić praktycznej koncepcji. Projekt farmacji w sposób konsekwentny zakłada wypróbowanie tego działania w skali całej branży, poprzez użycie zysku bilansowego jako jedynej źródła wszystkich funduszy. Określenie wysokości poszczególnych funduszy uwarunkowane będzie m. in. potrzebami Zjednoczenia i wyrobienia premii. Struktura potrzeb wyrażona w postaci procentów do całego zysku obowiązywać będzie na okres wieloletni; przez okres wieloletni obowiązywać będzie również procent wypłaty zysku do budżetu. Zapoczątkowuje się w ten sposób powiązanie operatywnego zarządzania z perspektywą dłuższą od 1 roku, przy czym początkowo — ze względu na konieczność wzmocnienia organizacyjnego — przez okres wieloletni rozumieć się będzie 2 lata. Wzrost operatywności samodzielności Zjednoczenia wyrazi się więc w prawie do pozostawiania na rok następny na kon-

tach sum niewydatkowanych w roku ubiegłym oraz dodatkowo — w prawie przenoszenia środków z jednego funduszu na drugie do 20 proc. ich wysokości (z wyjątkiem funduszy konsumpcji zbiorowej i indywidualnej).

W celu konsekwentnego podniesienia rangi zysku zakłada się odprowadzanie całości amortyzacji do budżetu i finansowanie potrzeb na roboty kapitalne z zysku oraz włączenie do zysku — oprócz nagród wypłacanych dotychczas z funduszu zakładowego — wszystkich innych nagród i premii stanowiących dotychczas składnik funduszu płac.

W stosunku do różnych istniejących w obecnym systemie finansowym funduszy z zysku przewiduje się stworzenie tylko jednego nowego funduszu, a mianowicie funduszu interwencyjnego. Wszystkie inne fundusze będą jedynie bardziej wyprofilowane w celu ściślejszego rozgraniczenia celów, na które będą wydatkowane środki z tych funduszy. I tak np. jedynie z zysku finansowane będą wszystkie remonty kapitalne oraz inwestycje przedsiębiorstw i Zjednoczenia. Fundusz postępu techniczno-ekonomicznego przeznaczony będzie wyłącznie na finansowanie prac badawczych, doświadczalnych i organizatorskich (finansowane dotychczas z 2 źródeł: FPT i środków obrotowych); finansowanie prac inwestycyjnych dotyczących postępu technicznego dokonywane będzie z funduszu robót kapitalnych, a ewentualne nagrody za postęp techniczny wypłacane będą jedynie z funduszu nagród.

Proponowane zasady tworzenia funduszy zakładają odejście od pojęcia funduszu zakładowego ze względu na włączenie do funduszu

nagród wszystkich bez wyjątku pozycji nagród i premii pracowników umysłowych — również i tych, które stanowią obecnie składnik funduszu płac. Z faktu tego wynika konieczność wyodrębnienia „socjalnej” części funduszu zakładowego w odrębny fundusz socjalny. Przejście również istnieć w dotychczasowym rozumieniu Fundusz Rozwoju; przewiduje się bowiem stworzenie specjalnego funduszu na wzrost i pokrywanie niedoboru środków obrotowych.

Projekt przemysłu farmaceutycznego zakłada istnienie w tej branży dwóch części zysku: zysk na szczeblu przedsiębiorstwa powstaje jako różnica pomiędzy ceną fabryczną a kosztem własnym wyrobów — i zysk na szczeblu Zjednoczenia, powstający przy faktycznej realizacji produkcji eksportowej, obliczany jako różnica pomiędzy ceną realizacji a ceną fabryczną wyrobów. Przez cenę realizacji produkcji eksportowej rozumie się wartość sprzedaną w złotych dewizowych przemnożoną przez odpowiednie kursy przeliczeniowe. W ten sposób powstają silne preferencje eksportowe i antyimportowe, uzależnione bezpośrednio od efektywności sprzedaży, wyrażonej w złotych dewizowych.

Wprowadzenie nowych kursów przeliczeniowych włączy kalkulację efektywności bezpośrednio do wyników przedsiębiorstwa, przez co wpływ ceny dewizowej na działalność przedsiębiorstwa powinien wzrosnąć bardzo silnie. Jakość pracy przedsiębiorstwa handlu zagranicznego będzie więc znacznie silniej rzutować na pracę przedsiębiorstw przemysłowych. Stąd postulat farmacji podporządkowania biura importowo-eksportowego produktom farmaceutycznym „Ciech” kierownictwu Zjednoczenia, jako

wydzielonej jednostki gospodarczej. Podporządkowanie to nie obejmowałoby prowadzenia polityki handlu zagranicznego. Odpowiednie wytyczne w tej dziedzinie Zjednoczenie otrzymywałoby bądź bezpośrednio z MHZ bądź z innej instytucji według uznania MHZ. Zakłada się natomiast, że prowadzenie operatywnej działalności importowo-eksportowej pozwoli na skrócenie czasu trwania negocjacji i operacji handlowych, szybsze podejmowanie wiążących decyzji, wprowadzenie większej ilości specjalistów z przemysłu do działalności handlowej oraz uzyskanie w pełniejszym zakresie danych informacyjnych, niezbędnych dla programowania produkcji. Przewiduje się również wzmocnienie zainteresowania wynikami eksportu biura importowo-eksportowego poprzez uzależnienie marży handlowej biura od wartości eksportu, liczonej w cenach dewizowych i powiązanie z marżą bodźców materialnych.

Utworzenie w ramach Zjednoczenia własnego biura importowo-eksportowego stworzy możliwość uproszczenia i urealnienia rozliczeń z budżetem poprzez zastosowanie prostszej formy opodatkowania — stawki podmiotowej, obliczanej od zrealizowanej sprzedaży przez biuro zbytu.

Przewiduje się, że zysk zrealizowany na sprzedaży produkcji eksportowej podlegającej podziałowi pomiędzy przedsiębiorstwa na poszczególne cele za pośrednictwem Zjednoczenia. W pierwszym rzędzie uzupełniano by fundusze celowe zakładów w granicach planu, a następnie przydzielano by dodatkowe środki na zadanie ponadplanowe ekonomicznie uzasadnione. Pozostała część zysku „eksportowego” dzielono by według klucza, którym był-

